

1. Batı düşüncesinin özellikleri (çıkması) dedi
- Empedokles 4 unsurlu bilin
- Doğa felsefesi - Arke nedir?
- Demokritos atomculuk teorisi
- Anaksagoras (nous) kavramını bilin
- Teleolojik bakış açısının ilk defa ortaya çıkması
- Determinizm, materyalizm kavramını öğren
- Protagoras - Sıyılmanın babası
- Heraklitos ve logos kavramı

Filozofların görüşlerinin detayı sorulmaz

Doğa felsefesine nisan doğa felsefesi denir

Filozof isimleri, 4'lü yapıyı bilin.

2. DÖNEM = İnsan felsefesi

Doğaya olan ilgi insana yönelir. Dilmesine, insanına.

2. Tarih var 1. Sokrates, 2. Sofistler

Sofistlerde ilgili bilmiyoruz gerçekler:

1. Onlarla birlikte felsefenin materyalizme değişmesi

2. Belenksel felsefenin eşyanın hakikatını bilme
sinin iddiasını geçersiz görmesi, bunun mümkün
olmadığını söylemesi insanın habarının başka
konulara yönelmesi gerektiği, şüpheli, eleştirel
bir tutum takınması

3. Yaşın, dinin, ahlakın, felsefenin ^{yeniden} tanımlan-
ması gerektiği konusundaki habardır.

- ③
- Tüm felsefesinin temelinde idealar eğretisinin ve ruhun ölümsüzlüğü fikri olduğunu bilmek
 - Ruhun ölümsüzlüğü Fikrinin filozofte tenasüh inancına yd açtığını bilmek
 - Ruhla beden arasındaki ilişkiyi açıklarken filozofun, Ruhun öfke gücü, arzu gücü ve akıl gücünden oluşan bir bütün olarak gördüğünü
 - Ruhun bedene bitirdikten sonra varlığını bir yetkinleşme süreci içinde sürdürdüğünü
 - Akıl gücünün öfte ve arzu gücünü yönetmesi
 - Bilgi ile aydınlanıp ahlak ile arınarak soyutlanması, ile tekrar iletkenliğe kavuşarak ebediliğini sürdürmesi
 - Bunu gerçekleştirmek için farklı bedenlere girmesinin mümkün görünmesi bunun Ahlak teorisiyle bağlantılı görünmesi
 - Varlığı -duyu alemi (duyular alemi)
 - idealar alemi olarak 2'ye ayrılır
 - Bilgiye ve insanın bu dünyadaki serüvenine ilişkin benzetmesi (Majara Benzetmesi) (SORULDU)
 - Bilgi = Hatırlama dir.
 - Bölünmüş Şişgi Analizi: Filozofun insanın eşyaya ilişkin bilgisinin derecelendirmek ve tasnif etmek bakımından önemli olduğunu

- ②
- SOKRATES = Dönüm noktasıdır. Sofistlere karşı verdiği mücadele. Fikirlerini bil
- Küçük sokratesci okullardan sorumlu değiliz.
 - Büyük sokratesci okullar, platon, ve Aristoteles önemli

1- Felsefenin mehiyeti değişti.

2- Sofistlerin reddatları ve felsefe anlayışları önemli

3- Sokratesin çığırsı ve durduğu yer önemli

SİSTEMATİK DÖNEM:
Platon ve Aristotelesle birlikte tüm alanlar da felsefi görüşler ortaya kondu.

- Platon ve Aristoteles felsefelerinden 1'er soru gelir.

Platon ve felsefesi hakkında aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

Aristoteles ----- yanlıştır?

Temel fikirleri, meşhur bilgileri bilip bilmediğinizi görmek isteriz.

- Akademiyi kurmuş olması
- Felsefe tarihinin en büyük filozoflarından biri olması
- Felsefe tarihinde onun sistemine düşülmüş dipnotlar gibi görmek
- Din olmadığı halde dine en çok benzeyen felsefe olduğunu bilmek

Diyalür Alemde 21t bilgilere ⁽²⁾ bilgi demiyor
filozof.

3 sınıftan bahseder =

1 - Yönetici sınıf = filozoflar

2 - Koruyucu sınıf = Kendi düşüncesine uygun olanı yine

3 - Üretici sınıf = " " " getirirler

ARISTOTALES = felsefe tarihinin tartışması

2 filozofundan biridir Platon'un öğrencisi

Kurdugu Lise, Esatları... Batı felsefe tarihinde
en büyük etkiye.

Aristoteles felsefesini takip edenlere PERIPA-
TETIKLER denir. İslam dünyasında ise
MEŞAİYYUN denir.

- Platonun idealist felsefesini etkiler.
Kavve - Fül

Ceher - araz

Maddeler suret kavram sifleri...

Manzûn, Metafizik'in kurucusu

Metafizik felsefenin temeli, zirvesi, gayesi olarak
görür.

- Kavram siflerini bilir

- Manzûn kurucusu olduğuna bilir

- Tanrı Tasavvuranın ilk hareket ettirici
olduğuna bilmek

- Tanrığı Gaye varlık olarak tanımması

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gaziantep | www.gto.org.tr

- Metafizik nasıl tanımlanıyor bilmek

Hristiyan felsefesi 2 döneme ayrılır.

1 - PATRİSTİK FELSEFE

2 - SKOLASTİK "

Patristik Felsefe = Hristiyanlığı akli bakımdan savunmak üzere kilise babaları tarafından hem felsefeye yaklaşımlarını, hemde hristiyan inanç esaslarını açıklama, felsefi teorileri bir imkân yada bir düşünce olarak görmelerine ilişkin bilgileri içerir.

Sen Agustin bu dönemin Filozofudur. Zinesidir. 430'lerden 1200'lere kadar geçerli olan hristiyan felsefesinin resmi görüşü olan bir felsefe ortaya koydu. Yeni Platonculuk ile Hristiyanlık arasında bir sentez yaptı.

ÇOK GENEL SORULUR = Skolastik Patristik ayrımı sorulur. Filozof isimleri dönemlere yerleştirilerek sorulur.

- Akınalı, Sen Thomas = Skolastik felsefenin zinesidir.
- Katolik Kilisesinin resmi görüşüdür.
- Sen Thomacı Tomist Filozoflar çağdaş felsefede bile kendilerine yer açmıştır.
- Aristoteles ile Hristiyanlık arasında bir sentezdir.
- Ockhamlı William
- Nomenalizm kuramı:

⑥
- teleolojik alem tasavvurlarını bilen
çok temel kavram ve düşünceleri sorarım.
SEPTİZM = Yargının askıya alınması
Piron, apatya, stoaşya kavramlarını bilen
(KADACA) Bilen

YENİ PLATONCULUK = İslam ve Hristiyan
felsefesine etkisi bakımından önemli, Platon
felsefesinin yepyeni ve çok güzel bir yorumudur.
felsefe tarihinde çok büyük bir sistem kurma-
ları bakımından önemli; Xurassu Plotinos
- sudur teorisi önemli
- Evren Ruhu kavramı
- Yetkinleşme, Ruhun bedenden soyutlanarak
ilahileşmesi, sudur ile tanrıdan gelen varlığın
insan örneğinde tekrar tanrıya ~~ulaş~~ yükselişinden
bahsetmesi (CANAFIKIR)

ORTAÇAĞ FELSEFESİ = Hristiyan, İslam,
Yahudi, Bizans felsefesi.

Ortaçağ Felsefesinde dinin dünya görüşünün
belirleyici olduğu bir felsefesi olduğunu görürsünüz

- Teolojinin hizmetinde, Dinle uyumlu teoriler
önemlidir

- ~~Dinle~~ Teleolojik alem tasavvuru

- mutluluk tanımı

- Ahlak Analizi

- Akıl, vahiy ilişkisi

5
- Sokrates çizgisinin teleolojik bakış açısı olarak paylaşılması

- Kategori kavramını bilin.

- Aristoteles ve felsefesi hakkında aşağıdaki hangi bilgi yanlıştır diye sorarız.

- Lisesini bilin

- Teorik Akıl, Pratik Akıl, Filozofun erdem Tasviri.

4 farklı hayat biçimini bilin.

Altın Orta kavramı önemli

HEGEMİSTİK FELSEFE =

Felsefe = Mantık, Fizik ve Ahlak olarak düzenlenir.

4 okul = Epikürcülük, stoacılık, sepetizm, yeni platonculuk (SİMULAKRUM)

Herbiriyle ilgili birkaç temel fikri bil.

Aplutya ve ataraksya kavramlarını bil.

STOACILIK = Doğru kavramı, doğal din, doğal hukuk, dünya vatandaşlığı fikriyle hatırlayın sokrates mirasçısı olarak bilin.

Önemli filozoflarını tanıyın.

- Platonizm

- Kötülük problemini ilk defa ele almalarını

- Evren ruhu kavramını

- Logos ve ateş heraklitos'a mirasçı olmalarını

- Kaderci olmalarını

(8)

İSLAM FELSEFESİ (SORU ÇIKAR)

- İslam medeniyet hazinesindeki felsefi, bilimsel, faaliyetleri ifade eder.
- 8 yy.-dan 18 yy.-a kadar anılır.
- Kelamın tarihini etkiler.
- Kelami felsefeleşmiş kelama, tasavvufi felsefeleşmiş tasavvufa dönüştürüldü.
- Özele felsefeye derke olduğu denir yenidir.
- Organikist düşüncedir.
- Kur'an, Sunnet, İslami dünya görüşünden istifade eder. Antik Yunan, Helenistik, İran felsefesi, Hint felsefesinden bahsedildi.
- Beytülhikme ile Kur'an kimliğine kavuştu.
- İlk İslam filozofu KİNDİ'dir.
- Felsefesi terminolojiyi Kur'an filozof FARABI zirveye taşıyan SEYHURREİS İBNİ SİNA TEPEKÜL DÖNEMİ = 8-10 yy.
- OLGUNLUK (ALTIYÜZYIL) 10-13 yy.
- BİTKİSEL HAYAT DÖNEMİ = 19. dan günümüze
- OLGUNLUK = 13-19 yy.
- MEŞAİRLİK = Kindi, Farabi, İbn Sina, Amiri, İbn Rüşd
- İŞRAKİLİK = Kuracusa Sühreverdî.
- İbn Kemmune, Molla Sadr.

(11)
KANT = (Bil) Alman filozof, teorileri, neler
yaptığı, rasyonalist, (12. yy filozofu)
EMPIRİZM = Bil filozoflarını bil-
insan bilgisini sınırlandıran, metafizik karşısında
merafici, şüpheci, aklın gücüne götüren, nedensellik,
töz kavramını eleştiren görüşüyle, ahlak
görüşüyle, devlet hüme -

AYDINLANMA FELSEFESİ (Kesin soru gelir)
Akılcılık, evrensellik, humanizm, uyumsellik,

John Locke = Aydınlanmanın kurucusu.

KANT FELSEFESİNDEN SORU GELİR:

Kantın rasyonalizm ile empirizm arasında bir
sentez yaptığından, geleneksel metafizik eleştirir.
Bilimsel bir disiplin olarak mümkün görmez.
"İdeai ahlak, insanca yer edilebilir ve kesin bilgi-
yi sınırlandırdım. der. Eren, Ruh ilkeleri
üzerinden yürür."

19. yüzyıl Felsefesi = Genel özelliklere bak-
İdeolojiler yüzyılı

Positivizm 1 soru

Alman idealizmi 1 soru çıkar. Hangi filozoflar var?

Forster

ve Markstam soru olmayabilir mi?

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

f t i gaziantepti | www.gto.org.tr

10
Bilim anlayışına geçildi. Newton fizikçi hekim oldu. İngiltere'de Mahkemelerde yargılanıp yakılan idamlar oldu. Bruno gibi.

NEWTON kim?

GALİLEO kim? Bilin.

MODERN FELSEFE = Geleneksel felsefeden ayrılır.

Temel özelliklerini bil. Yüzyılları bil.

17. yüzyıl özelliği Aydınlanma Felsefesinden

1. soru gelir. Fransız, İngiliz Aydınlanma ve felsefecileri.

DAVON ve putbrincokun

17. yüzyıl = Rasyonalizm, empirizm.

Rasyonalizm = Bilginin kaynağı akladır der.

Tümdengelim.

Empirizmi bil

Descartes = modern felsefenin kurucusu, özne aklı felsefe, (düşünüyorum o halde varım) yöntemsel şüpheyi tanı.

Descartes'ın 3 Töz görüşü bil.

Tanrı, Ruh, Madde 3 Töz

Okkazyonalizm bilin = İgerisini bil.

Malebranche temsilcisi.

Spinoza = (panterizm görüşü)

Tanrı yada doğa, aynı şeydir.

MODERN FELSEFE⁹

Rönesans, Reform, Bilimsel Devrim

Rönesansla ilgili soru gelir.

Rönesans yeniden doğuş anlamına gelir.

Felsefe, sanat ve bilimde bir uyanış oldu.

Doğal din akımı

Siyasal felsefesinde değişiklikler

Tatlar kesifler dönemi

ütopya gelenektir

REFORM = Dinle bilim, felsefe ilişkileri
yeniden ele alındı. Katolik kilisesi kendine
gelecek düzen verdi.

BİLİMSEL DEVRİMDEN = (Hangisi yanlış
sorusu gelir) Astronami, fizik, tıp, kozmolojide
bir takım değişiklikler meydana geldi.

Aristoteles, Ptolemyus felsefesi yıkılıp yerine
Newton fiziki kuruldu. Kopernik, Kepler
Newton etkilidir.

Bilimsel devrim ne zaman oldu (bilin)

Hangi isimler vardı?

Yitilen anlayış neydi?

Yerine gelen anlayış neydi?

Dünya Merkezli Euren tasavvuru yerini

Güneş Merkezli euren tasavvuruna bıraktı

Aristoteles fiziki gitti.

Niteliksel Bilim Anlayışından, Niceliksel

(12)

Pozitivizm = Metafizik reddeden tutumundan bilimcilikten, bilgi anlayışından, 3 hal gereğinden, kurucusundan soru gelir. (Hangisi yanlıştır?)

Çığdaş Felsefe = Hangi gelenekler? Hangi filozoflar?

- Felsefe Tarihini dönemlendirin
- Hangi okul, hangi kavram
- Ne zaman ne değişmiş (kuş bakışı) bilin

SON DERS ÖZETİ ①

NOUS = Evrendeki tüm tohumcukların değişimlerini, birleşme ve ayrışmalarını düzenler.

O hiçbir zaman yele olup gitmez.

DOĞA FELSEFESİ = Doğa filozofları ilk olarak bir görünüş-gerçeklik ayrımı yapmışlar, görünenin altında temel ve düzenli bir yapı olarak var olan gerçekliği keşfe çıkmışlardır.

İLKELER =

- 1 - Doğa kendi içinde kapalı bir sistemdir. Doğaya ilişkin aklıma da doğanın içinde aranmalıdır.
- 2 - Herşeyin bir nedeni vardır.
- 3 - Hiçten hiçbirşey çıkmaz.

Evrenin ezeli olduğuna inanıyorlar.

ARKE = Dünyanın yapı taşı, başlangıç, köken, kaynak
NOUS = Anaksagorasta göre evrendeki her şey sonsuz sayıda küçük tohumcuktan oluşmuştur. Doğal nesneler bileşik yapıdadır. Bunun tek istisnası nous'tur. Evren sonsuz sayıda tohumcuktan ve Nous'tan oluşmuştur.

SOKRATES = Filozof zihniyet erdemlerini insanın nihai gayesine ulaşmasının vasıteleri olarak gören teleolojik (gayet) bir zihniyet anlayışına sahiptir. Erdem = bilgidir.

DOĞAL SOKRATESÇİ OKULLAR =

- Platon'un Akademisi

- Aristoteles'in Lisesi

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

f t i gaziantepito | www.gto.org.tr

3

Platon'a göre öğrenme; ruhta zaten mevcut olan bir şeyin ağız çıkarılması, hatırlanmasıdır.

BÖLÜNME GİZLİ ANALOGİSİ = Platon bu gizli benzetme ile ideal/akıl âlemi ile görünen âlem bilgisi konusunda ayırır. Bir kez de bilgi değerlerine göre sıralamış olur.

DOXA (sani) = Duyulur şeylerin kesinlikten yoksun bilgisi

EPİSTEME (Gerçek bilgi) = İdeaların kesin bilgisidir.

~~META~~ Filozof, artırsından iki çizit parçaya bölünmüş bir çizit varsayar. Bu iki çizit parçanın biri görünür âlem, diğeri akıl âlemi temsil eder.

İhtiyaç iki parça duyuların değişken ve karanlık dünyasını, üstteki iki parça ise akıl âleminin aydınlık dünyasını temsil eder.

METAFİZİK: 2 önemli öğretilere dayanır:

1 - İdealar öğretisi 2 - Ruhun ölümsüzlüğü öğretisi.

AHLAK ANLAYIŞI = Ahlak anlayışı, mutluluk şeklinde. Mutluluk insana dışardan gelmez. Ruhunu düzenleyen kişi, kendi iyiliğini ve mutluluğunu, kendi elleriyle kazandırmış olur.

Platon Ruh, bir siyah, diğeri beyaz olmak üzere iki kınatlıattan ve bir süreciden oluşan bir zıt arzbasını benzetir.

RUH 3 PARÇASIDIR = 1) Akıl 2) Öfke gücü (B2S) (kulp)

3) Arzu gücü (mide)

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gaziantep.to | www.gto.org.tr

(5)

TANRI = İlk hareket ettirici (el-müharriz) (Evvell) dir.

VARLIK ANALIZI = Aristoteles'in varlık analizi TELEOLOJİK (Gayesi) bir yapıdır.

TÖZ = Kendisine tüm kategorilerin yüklendiği özneye Aristoteles (cevhe) töz adını verir.

Töz dinamik bir sürecin arınmış olan bireysel varlık olarak da tanımlanır.

ARAZ = Kendi başına bağımsız bir varlığı olmaz, ancak bir tözde var olabilen özellik ya da niteliğe iline (câraz) denir.

KATEGORİ = Formun bilfiil hale gelmesi ile meydana gelen tüm varlıkları, daima belli niteliklerle yüklenmelerle biliriz. Aristoteles bunlara Kategori der.

Kategoriler = töz, nicelik, nitelik, ilişki, yer, zaman, konum, riyetlik, etkinlik, edilgenlik

TÖZ = Bir şeyi o şey yapan şeydir.

Töz nesnenin ilineklerinin bizzatıysadır. ama hiçbir zaman ilineklerden bağımsız olarak bulunmaz.

4
PLATON'UN 75 Bölümü =

1 - Yönetici sınıf

2 - Koruyucu sınıf

3 - Üretici sınıf

ARISTOTALES = Pelasefesi takip edenler =

Peripatetikler, Megariciler

Platonun öğrencisi Akademi'de 20 yıl eğitim gördü - Lise'yi aldı. Bu okul 9 ayrı bölüme faaliyetlerini sürdürdü

ESERLERİ = Organon, Metafizik, Fizik, Ruh üzerine, Nikomakhos'un Etik, Politika

Metafizikçi = Varlık, bilgi, akıl yürütme esasları, doğa, canlılar alemi, astronomi, ruhi siyaset, etik, sanat gibi birçok farklı konudaki görüşlerini kapsayan büyük bir sistemdir.

Varlık hiyerarşisi = Evreni 3 kısma ayırır

1 - Ay-altı alem = Yer yüzü

(toprak, su, hava, ateş)ten meydana gelen

2 - Ay-üstü alem = Gök cisimlerinin alemi
tanrısal bir yapı olan cisimlerden meydana gelmiştir.

3 - Sabit yıldızlar Alemi = Tanrıya yakıncı en çok benzeyen varlıkların alemi

Varlıklar = 1) maddeler 2) Bitkiler ve hayvanlar 3) İnsan bireyleri 4) Tanrı

12. Ünite

Kant = (Eserleri)

- Saf Aklın Eleştirisi
- Pratik Aklın Eleştirisi
- Yargı gücünün Eleştirisi
- Siyasî Teorî Açısından Ahlakın Metafizik İlkeleri
- Sürekli Barış

Kant Felsefesinin Misyonları:

- 1- Bilimi Temellendirmek
- 2- Ahlakın ve Dinin rasyonelliğini savunmak

Kant Felsefesi = Eleştirel felsefe (Kritisizm)

Kritik = Ayırt etme, eleştirme

A priori = Kesin Bilgi

A posteriori = Bulanık ve kesin olmayan bilgilerdir.

Deney ve gözleme bağlı olarak sürekli değişebilen bilgilerdir.

BİLGİ

A Priori

A posteriori

- Zorunlu

- Tümel

- deneyden türeyen bilgi

Analytik Bilgi = A priori olup yalnız kavramı ve sıkı kavramın tanımında şekli olan bilgilerdir.
ör = Cısmın yer kaplar. Önermesinde yeni bir bilgi bulunmamaktadır.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gaziantep | www.gto.org.tr

* Kant metafizik eleştirisi yapar. Metafizik görüşleri Protestan oluşuyla uyumludur. Temel dini soruları ne kanıtlayabilir, ne de çürütebiliriz.

Sonuç = Kant Hume'un yıkıcı şüpheciliğine karşı, doğa bilimlerini mümkün kılan rasyonel aklı korutken basit bir dini inancın da mümkün olduğunu ileri sürmüştü.

Metafizik sisteminde esas aldığı 4 postülatı vardır.
Postülat = Belli bir disiplinin temel ilkesi.

1- Tanrı, 2- Tanrısal düzen, 3- Ruhun ölümsüzlüğü, 4- Özgürlük.

* Kant'ın bilgi Teorisi = 1- İnsan zihni yalnızca kategorileri aracılığıyla kendilerine yapı kazandırdığı fenomenleri bilebilir; şeylerin bizzatı kendilerini bilemez. Yani fenomenal olanı bilebiliriz. Numenal olanı bilemeyiz. 2- Duyu düzeyindeki nesneler, insan zihninin işleyişine uygun olduğu için bilinebilir. Tüm empirik yasalar, insan zihninin yasalarına indirgenebilir. 3- Şu halde bilgimiz sınırlıdır. Geleneksel ya da bilimsel metafizik imkansızdır. Kant görünüş-gerceklik ya da fenomen-numen ayrımını insan varlığını uygulayarak, ahlak anlayışını kurar.

* Kant'ın ahlak anlayışı = Kant'ın ahlak anlayışına "öde" ahlakı denir. Buna göre, bir davranış yapılmasın önce o davranışın yapılması amacı (niyeti) önemlidir. Sadece iyi gerçeğe uygun olmalıdır.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gaziantept | www.gto.org.t

Ama Kant bunu tersine değiştirerek "objelere formlarını salt aklık dikte eder" demektedir.

Kant - Nesnenin öznenin etkilendiğini ve nesnenin özneye göre tasavvur edildiğini söyler.

Nesne ve özne arasında bilginin oluşumunda düzenli söz konusudur. Kant "transdental" montajı geliştirmiştir. Kant görünümler (fenomen) ile şeyin kendisi (numen) arasında bir ayırım yapar.

NUMEN: Özü gerçeği bilinemez, insan nesneleri ancak görünümleri itibarıyla bilebilir. Ama onları oldukları gibi bilemez. Doğayla tamamen belirsiz bilinemez olan şeydir.

FENOMEN: İnsanı görüldüğü gibi bir şeyler dünyası vardır. İnsanın bilebileceği dünya fenomenler dünyasıdır.

İnsanı antinomilere (çelişmelere) iten 4 konu önemlidir:

- 1 - Evrenin başlangıcı ve sınırı sorunu . . .
- 2 - Maddenin yapısı sorunu (atom var mıdır? yok müdür?)
- 3 - Özgürlük sorunu . . .
- 4 - Tanrı sorunu (evrenin nedeni olan zorunlu bir varlık var mıdır?)

Kant'a göre bu sorular hem olumlu, hem olumsuz yanıtlanabilir.

Eylem, ödev duygusuna dayandığında ahlâkîdir.
Filozofa göre, evrensel ahlâk yasası mümkündür.
Bu yasa olanı değil olması gerekeni içerir.
Bu otonomidir.

OTONOMİ: Yasası kendi içinde olmaktır.
Bununla birlikte özgürlük ortaya çıkar. Yeni insan
kendi ahlâk yasasını kendi belirler.

ÖDEV: Yapmayı, yerine getirmeyi kendi isteği-
mizle üstlendiğimiz, sorumluluğunu üzerimize al-
dığımız bir buyraktır. İnsan ödevini kendisi olus-
turur. Bir eylem, çıkar veya beklenti içerisinde
yapılmışsa, koşullu eylemdir. Ahlâkî değildir.
Ancak ödev duygusu içerisinde, hiç bir beklenti
içerisine girmeden koşulsuz buyruk ile yapılmış
ise ahlâkîdir.

* Kant'a göre "iyi" ödevle istegin uyumundan çık-
maz denmez. Bir eylemin iyi olabilmesi "hiç koşulsuz
olarak ödevden çıkmış olmasını gerektirir. Ödevden
doğan bir eylemin ahlâkî değeri, kendisiyle varolan
amaçla değil, bu eylemin kararını verdiren kural
ve ilkeyle belirlenir. Bir eylem dışarıda bulunan
bir sonuç yüzünden değil, ancak kendisine
dayandığı ilke yüzünden "iyi" olur.

Kant'a göre dünyada 2 Tür yasa vardır.

1. Doğal yasaları: Zorunluluk taşıır. Böyle yada
böyle olmaları gerekirdi denemem.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gazianteptto | www.gto.org.tr

Sentetik Bilgiler: Hem apriori, hem aposteriori bilgilerdir. Çünkü bu tarz önermelerde kavramın dışına çıkılarak başka kavramlarla irtibat kurulur. Sentezler yapılır. Öc: Cisimler zayırdır. Önermesi yeni bir bilgi içermektedir.

Kant hem sentetik, hem apriori yargılarla ilgilenir. Bunları matematik, fizik, metafizikte arar.

Apriori sentetik bilgi mümkün müdür? sorusuna

- Kant 1- Varlığı yalnız kavramlarla anlayamam
2- Bu mantığı bırakıp "mümkün deneye" uzanan transcendentel mantık geliştirmeli
3- Yani bir şeyi bilmek istesem kavramlarımı görürün salt formu ile duyu verilerine bağlamayım. diyor.

Kant'a göre «görüşüz, kavramlar boş, kavramsız görüşler kördür.» insanda deneyden önce birtakım ana kavramlar (kategoriler) vardır. İnsan bunları deneyin içine yerleştirir. Deney ancak bu salt kavramlarla bir düzen kazanıp bilgi olur. Kategorilerin gördüğü ve deney verilerini birbirine bağlama, birleştirmedir.

Kant «Salt anlık fenomenler ~~de~~ gözlemini dikte eder» sözü ile düşüncesini ifade eder. Bu fikir Kopernik devrimine benzetilir. Çünkü önceden düşünmede aktif olan objeydi. Yani düşünmenin nasıl objeyi aktif obje dikte etmekteydi.

3. Öyle davran ki iraden, kendisini herkes için geçerli olan kuralları koyan bir yasa koyucu olarak hissetsin.

18. Yüzyıl AYDINLANMA FELSEFESİ:
Aydınlanma: Batı medeniyetinde 18 yy.-a damgasını vuran bilimsel keşif ve felsefi eleştirileri içeren kültürel dönemin adıdır. İnsan hayatının anlam ve düzeninin din ve geleneksel değerlere göre değil, kendi aklı ile belirleyerek aydınlanma çağı iddiasını temele alan felsefedir.

1. HÜMANİZM: Dünyanın sınırsız doğa tarafından değil, ulusal sınırlar tarafından sızılan insanı bir dünya olduğuna; Tanrı tarafından yaratılan dünyanın artık insanın egemenliğinde olduğuna inanılır. Bu evrende farklılıklara hoşgörü ile bakılır. İnsanın değeri keşfedilmeye çalışılır. "İnsani olan hiçbir şey bana yabancı değildir", sözü Aydınlanmanın sloganıdır.

2. AKILCILIK: Akıl, hem matematik ve Doğa Bilimlerinde; hem toplum ve devlet düzeninin belirlenmesinde tek hâkimdir. Din'de akıl süzgecinden geçirilir. Akla uymayan "batıl inançlara" saldırılır.

3. İLERLEMECİLİK: Ortasay boyunca batıl inançlar ve bağnazlık nedeniyle geri kalan Avrupa'nın, bilimin din karşısında kazandığı zaferlerle

2. Ahlak Yasaları = Bu tarz yasalar gereklilik yasalarıdır. İrade sahibi bir varlığa hitap ederler. Bu yüzden insana söyleyapmalısın gibi emirler diktir eder.

Kant emirleri 2'ye ayrılır.

1. Koşullu buyruk = Belirli bir amaç ulaşmak için ne yapılması gerektiğini söyler.

ÖR: Söyle bir şeyi elde etmek istersen söyle davranmalısın. «aygünü yorganına göre uzat»

2. Koşulsuz buyruk = Bir koşula bağlı olmadan bütün insanlar için geçerliliği olan buyruktur. Eylemin sonuçlarını dikkate almadan, zorunlu olarak ortaya çıkar.

MAKSİM = (ilke) Kant ahlaki bir eylemin gerisinde yatan enyet yada motifleri maksim (ilke) olarak tanımlar. "Her zaman doğruyu söyle"

"Hiç kimseyi öldürme" Kant'a göre belli bir amaç yönelik hipotenik buyruklar herkes için geçerli bir ahlak oluşturmaz.

Koşulsuz Buyruğun Temelinde 3 İlke Vardır:

1. Öyle davran ki davranışın temelindeki ilke, tüm insanlar için geçerli olan evrensel ilke veya yasa olsun.

2. İnsanlığı kendinde ve başkalarında, bir araç olarak değil de her zaman bir amaç olarak görecektir şekilde davran.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gazianteptto | www.gto.org.tr

sınırsız ve sürekli bir şekilde ilerlemesinin önünde hiçbir engel kalmamıştır. Artık doğayı tanımak ve onu kontrol etmek mümkündür.

4- İYİMSERLİK: Aydınlanmada, aklıcılığı ve ilerlemeciliği tanımayan sınırsız bir iyimserlik vardır, çünkü âlem rasyonel ve düzenlidir. İnsan zihni âlemi kavrayabilir.

5- EVRENSELÇİLİK: İnsanın doğası evrensel olarak aynıdır. Herkes aynı akla sahiptir. Uygun bir eğitimden sonra herkes aynı doğrulara ulaşır.

DEİZM, ATEİZM: Aydınlanmanın en önemli düşünceleri ya ateisttir, ya da deist. Hristiyanlık tan nefret ederler. Batıl inançlarla, bağnazlık ve dinin insanlığın ilerlemesinin önündeki en büyük engel olduğunu ileri sürerler. "Dinle değil, batıl inançlarla savaşıyoruz" argümanını kullanırlar.

Tanrının âleme müdahale etmediği, bilimin gerektirdiği kendi içinde kapalı ve düzenli bir sistem olarak evren tasarımının egemen olduğu görülür.

NOT: 19. yüzyıla gelindiğinde Avrupa'daki insan tipi hiç de aydınlanmanın idealize ettiği insan değildir. Duyguları tarafından yönlendirilen, tedbingir, yabancılaşmış, içe dönük, kötümser bir insandır bu. 19-20. yüzyıllarda bu felsefe yoğun elestiri almıştır.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gaziantep.to | www.gto.org.tr

Aydınlanma Felsefesinin Pratik itimlere yansımeleri:

1- DİN ANLAYIŞLARI = Aydınlanmanın din anlayışı AKIL DİNİ, DOĞAL DİN'dir.

DOĞAL DİN: Her türlü dış form ve gelenekten yarı semavi dinlerden bağımsız olarak insanın doğasında yerleşik olan inançlardan oluşan din anlayışıdır.

Stoa felsefesine dayanır. Bu anlayışa göre din Tanrının bir vahyi değil, aklın ürünüdür.

Aydınlanma düşünceleri 2 gruptur:

1- Akil dini görüşüyle Hristiyanlığı uzlaştırma

2- Tarihi dinlerden ilgisini tamamen kopararak akil dinini esas alır.

1-grup LOCKE ve WOLFF

2-grup deistler olup «dinin aklı uygun olması ilkesi» sonuna kadar götürülürse vahye yeni semavi dine bağlanmaya gerek kalmaz. Doğal dine verilir.

DEİZM = 16. yüzyılda ortaya çıkmış bir kavramdır. Önce ateizme yani Tanrı tanımazlık düşüncesine karşı «Tanrının varlığına inanmayanlar» için kullanılmıştır.

THEİZM = Kilise itikadına bağlı olanlar.

Ykisinin ortak noktası = Tanrıya inanmadır.

DEİST'e göre = Evreni yaratan tanrı daha sonra onu yasasına göre işlemek üzere kendi başına bırakmıştır.

AHLAK ANLAYIŞLARI =

Hobbes = Naturalist - materyalist sisteminde her şeyi sıkı bir determinizme bağlamıştır.

Locke'un bilgi felsefesini esas almıştır.

Düşünüyorum önermesi kadar, ben bir bedenim önermesinde doğrudur. Ruh bedene rastlantısal olarak ilişmiş bir föz değildir. Ruhun organizmaya bağlılığı yanında özgün bir yanı da vardır.

HOLBACH = (1728-1789) Doğa sistemi isimli eseri Materyalizmin İncil'i sayılır. Materyalist bir doğa anlayışını savunur. Ona göre bütün bilimler Fizik'tir. Ahlak bile.

LAMETTRIE = (1709-1751) Makine İnsan isimli eserin sahibidir. İnsan ile hayvan arasında, mahiyet farkı değil, derece farkı vardır. İnsan gelişmiş bir hayvandır. Düşünebildiği için hayvanlara üstün gelmiştir.

AYDINLANMA KANSITI =

ROUSSEAU (Aydınlanma Felsefesine Tepki)
(1712-1778) insanın özce iyi olduğu görüşü ve toplum sözleşmesi teorisiyle ün kazanan Fransız filozoftur.

ESERLERİ: Toplum sözleşmesi, Emile, İtirafkırım Candide gibi. — Kant'ı ve Romantik filozofları etkileyen Rousseau, ilerlemeye dair iyimserliğe karşı çıkmış, ilerleme fikrini ve aydınlanmanın diğer boyutlarını eleştirmiştir. Bireysel insan varlığının her şeyden daha değerli olduğunu, onun mutluluğunun

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

f t i gaziantepto | www.gto.org.tr

Yayın ile ilişkili her türlü sorumluluk yazarların kendilerine aittir.

Malatya, ŞUBAT 2018

FRANSIZ AYDINLANMASI: Aydınlanma felsefesi, en aşırı ve en radikal sonuçlarına Fransız'da vermiştir. O dönemde Kılışeye beğli mutlak yeteri bir yönetim egemendir. Rönesans ile birlikte gelişen yeni düşüncelerin sorgo-politik alana yansıması ülkede gerginliklerin artmasına neden oldu.

İNGİLİZ AYDINLANMASI: yakın bilimsel bir yepide gelişme gösterirken, **FRANSA AYDINLANMASI:** eski düşünceleri tamamen ortadan kaldırmak isteyen savaş felsefesi şeklinde tezahür etti.

ÖZELLİKLERİ: inkârıcı, kışkırtıcı, dogmatik olması

TEMSİLCİLERİ: Ansiklopedistler, Voltaire, Montesquieu

Fransız aydınlanması bir savaş felsefesidir.

Önemli başarısı=bilgiyi halka indirgemektir. Bu da Fransız Ansiklopedistlerinin başarısıdır.

DİDEROT: Aydınlanmanın deürimci ruhunun doruğu Diderot'dur. Dönemin büyük bilginleriyle tanışır, yakınlık tutar. Önce teist, sonra şüpheli bir deist sonra natüralist, nihayet materyalist bir panterist olmuştur. Tedavüldeki düşünceleri bir arays toplamış bunları en güzel bir biçimde kitlelere yaymıştır.

VOLTEİRE: (1694-1778) Fransız aydınlanmasının asıl önderidir. Yazar, filozof ve reformcudur. Materyalistlerin ateizmi ile savaşırmıştır.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gazianteptto | www.gto.org.tr

Bütün haklar yazarların kendilerine aittir.

Malatya, ŞUBAT 2018

KÜLTÜR ANLAYIŞLARI:

Temel konusu insan ve onun ürettikleri olan 18. yy. felsefesi aynı zamanda bir kültür felsefesidir. Kültür ile devlet, hukuk, toplum, uygarlık ve tarih sorunlarının tamamını kapsadılar.

HOBBE = Devlet insanların egemenliğini sınırlamak için kurulan yapay bir kurumdur. İnsanlar sahip oldukları hak ve hukuku kendilerinin yaşama ve gücüsünü garanti altına alan ve bunu içinde yaşamalarına imkan sağlayan devlete devrederler.

Hobbes en uygun devlet yönetim şeklinin **ABSOLİST** (mutlakîyetçi) bütün kudretin bir elde toplandığı modeldir savunur.

J. LOCKE = Hobbes'ın absolist devlet görüşüne karşı liberal devleti savunur. Fransız devriminin de göndeldiği «liberal devlet» teorisinin habesidir. Locke doğanın insanları eşit yarattığını dolayısıyla «yöneten» ve «yönetilen» şeklinde bir ayrımın olmadığını söyler. Locke'ye göre devlet yapma bir kurumdur. Devlet, zile gibi doğal olarak meydana gelmemiş bir anlaşma ve sözleşmeyle kurulmuştur. Meşruti yönetimi tercih eder.

MONTESQUIEU = Voltaire ile birlikte Fransız devrimini hazırlayan düşünürlerin heşiyle geldi **MONARŞİYİ** savunur.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gazianteptto | www.gto.org

Bu anlayış sistemde irade özgürlüğüne yer bırakmıyordu. Ona göre insanın en asli duygusu «kendini koruma içgüdüdür». Bundan dolayı insanın diğergamlık duyguları asli değildir. Baskı insanların iyiliğini isteme eğiliminin değişik formlarından biridir. HOBBEŞ ahlaki dinden ayrılarak bağımsız bir doğal ahlak kurmaya çalıştı. Ama hencillik ahlaki deneyecek bir sistem ortaya çıktı. HUGO GROTIUS = Ona göre insanın en asli duygusu «toplumsallaşma eğilimidir».

Grotius'a göre ahlaki hayat, dinden bağımsız, insanın doğasından hareketle kavranmaktadır.

RICHARD CUMBERLAND = Hobbes'in düşüncelerine karşı, insanı hem eurenin, hem de toplumun bir parçası olduğunu ifade eder. İnsanda diğer insanları sevdiren bir içgüdü vardır. İnsan bu içgüdüde sayesinde diğer insanlarında iyiliğine olacak tarzda davranır. O yüzden Hobbes'in reddi ettiği «herkesin herkesle savaşı» diye bir şey olmaz.

BERNARD MANDEVILLE = Ona göre ahlaki kötülükler olmadan medeniyet olmaz. Toplumun ilerlemesi için egoist insanlar gereklidir. Doğal insan erdemli değil egoist insandır. Ahlaklılıkla mutluluk bir araya gelmez. Ahlak kendimizi herkesten üstün tutma çabasıdır.

19. Yüzyıl Felsefesi (13. Ünite)

Almanya = idealist felsefe

Fransa = sosyalist düşünce

İngiltere = İktisat teorisi'nin gelişip güçlendiği yüzyıl.
KENDİNİ GÖSTEREN AKIMLAR:

Romantik düşünce, idealizm, materyalizm, realizm, rasyonalizm, tarihseçilik, Pozitivizm.

ALMAN İDEALİZMİ: Almanya'da Kant ile başlayan ve 19. Yüzyılda Hegel, Schelling, Fichte ile devam eden felsefe geleneğidir.

HEGEL (1771-1831) Büyük rasyonel bir metafizik kurarak, Kant'ın imkansız gördüğü şeyi gerçekleştirmiş olan Hegel felsefesi 19-yüzyıl'da en etkili felsefe sistemidir.

ESERLERİ: Tinin Fenomenolojisi, Mantık Bilimi, Felsefi Bilimler Ansiklopedisi, Hukuk felsefesinin ilkeleri.

Metafizik Anlayışı: Hegel'in Geist (Tin, ide, mutlak, Mutlak zihin) adını verdiği tinsel varlık Tendir.

Dünya, varlık, kültür ve uygarlık dediğimiz şey, Mutlak zihnin dialektik hareketlerinden meydana gelir.

ALEM: Mutlak zihin amaçlarının gerçekleştiği bir evrim sürecidir.

MUTLAK İDEALİZM: Hegel felsefesi, bireylerin kendilerine ilişkin bir bilince ulaştıkları bir insanlık tarihi felsefesidir. **BİLİNÇ:** dünyanın bilincine

ydunu aramak gerektiğini düşünen filozof
kültürel farklılıklardan, tutkunun ve rekabetin dum-
suz etkilerinden, özel mülkiyetin getirdiği eşitsiz-
liklerden arındırarak yeni bir yola girmesi için
çalışmıştır. Filozof aydınlanmacıların birey ve öz
 çıkarı önemseyen tutumuna karşı, toplum ve genel
 iradeyi öne çıkarmıştır. Herleme fikrine karşı
 «doğaya dönüş» fikrini ıleri sürmüştür. Bu dö-
 nüş «toplum içinde doğal ve anlamlı bir yaşam
 sürmek anlamına gelir. Ona göre alçakgönüllü alt
 sınıfların, aile hıyati, dayanışması, sefkat, çalıskanlık,
 dine saygı gibi erdemleri, her sit ahlaki sergileri
 ve derin düşünmeye dayanmayan inançları; kibirli
 büyük tüccarların ve bilim adamlarının soğuk ve
 hesapçı ekinin, hiçbir kutsal tanımayan asındırıcı
 düşüncelerinin çok üstündedir.

(2)

vararak kendisinin bilincine de "efendi ile köle arasındaki diyalektik" ile varacaktır.

İnsanlık hayvanlardan kesinlikle farklı olarak

« yaşamı aşma yeteneğine sahiptir »

BİLİNÇ = « ben » in biz olduğu, biz' in ben olduğu tinsel bir topluluğun bilincidir. bu da TİN'den başka bir şey değildir.

GEİST kendisini kültür dünyasında diyalektik bir üslup hareketi gerçekleştirir.

1. SUBJEKTİF GEİST (öznel Tın)

2. OBJEKTİF GEİST (Nesnel Tın)

3. MUTLAK GEİST (Mutlak Tın) olarak aşar.

Buna göre SUBJEKTİF GEİST: en alt düzeyinden en üst düzeyine kadar insan ruhunu meydana getirir.

MUTLAK RUH: Üç adimli bir hareketle gerçekleşir.

1. Aşama SANAT (tez)

2. Aşama DİN (antitez)

3. Aşama FELSEFE (sentez)

FELSEFE: Felsefe, hem sanatın, hem de dinin aşılması ve onların içlerinde taşıdıkları hakikatin daha üst bir düzeyde kavranmasıdır.

(6)

yaratıcıları basıncı dönem.

POZİTİVİZM: 19. yüzyılın iki önemli akımı:

1) idealist felsefe 2) Pozitivizm

Her iki akımda doğa ve tarihin gelişme çizgilerini kavramak ister. Tarihin sürekli bağlantısı araştırılır. Bunun sonucunda insanlığın düşünce hayatında tarih bilinci yerleşir. Bu büyük kavuşma önemli bir dönem noktasıdır.

Pozitivizm 19. Asırda Fransa'da Saint-Simon tarafından geliştirilen sonra August Comte tarafından daha açık ve etkili bir şekilde ifade edilen bu felsefe akımı topluma BİLİM yoluyla reformdan geçirmeyi hedeflemiştir.

Bu akımın FRANCIS BACON ve İngiliz Empirist geleneğinin radikal bir devamı olduğu söylenebilir.

Auguste Comte 6 ciltlik Pozitif Felsefe Dersleri isimli eser yazmıştır.

İNSANLIK DİNİ: Dogmaları olmayan, Tanrısı bulunmayan, Tanrı'nın yerini insanlığın aldığı, Metfizik karşıtı, kült yönü bırakılmış Katoliklik benzeri bir dindir. İbadetleri, yortuları, ritüelleri bulunan bu dinin bir de kitabı vardır.

POZİTİVİZM KİMİHALİ.

(6)

yaratıcıları basıncı dönem.

POZİTİVİZM: 19. yüzyılın iki önemli akımı:

1) idealist felsefe 2) Pozitivizm

Her iki akımda doğa ve tarihin gelişme çizgilerini kavramak ister. Tarihin sürekli bağlantısı araştırılır. Bunun sonucunda insanlığın düşünce hayatında tarih bilinci yerleşir. Bu büyük kavuşma önemli bir dönem noktasıdır.

Pozitivizm 19. Asırda Fransa'da Saint-Simon tarafından geliştirilen sonra August Comte tarafından daha açık ve etkili bir şekilde ifade edilen bu felsefe akımı topluma BİLİM yoluyla reformdan geçirmeyi hedeflemiştir.

Bu akımın FRANCIS BACON ve İngiliz Empirist geleneğinin radikal bir devamı olduğu söylenebilir.

Auguste Comte 6 ciltlik Pozitif Felsefe Dersleri isimli eser yazmıştır.

İNSANLIK DİNİ: Dogmaları olmayan, Tanrısı bulunmayan, Tanrı'nın yerini insanlığın aldığı, Metfizik karşıtı, kült yönü bırakılmış Katoliklik benzeri bir dindir. İbadetleri, yortuları, ritüelleri bulunan bu dinin bir de kitabı vardır.

POZİTİVİZM KİMİHALİ.

(7)

Positivizme göre, yalnızca fenomenleri bilebiliriz. Bu bilgimiz de görecelidir. Bir olayın özünü gö de gerçek nedenini zamanın bir anımanı yoktur.

İnsanlık pozitif döneme ulaşmadan iki dönem den geçmiştir.

1. TEOLÖJİK DÖNEM=1-fetisizm, 2-politeist 3-Tanrı

2. METAFİZİK DÖNEM

3-POZİTİF DÖNEM=

Güç, hayret gücü gibi kavramlar yerini a fenomenlerin yassı kavramına "etkin neden" kavramı yerini "koşul" kavramına bırakır.

Positivizme göre=felsefenin göreci, bilimlerin öte sında, yüce derin bilgi aramak değildir. Felsefenin ödevi, bilimin ulaştığı sonuçların sentezini yapmak ve sistemleştirmek, bilimin dayandığı temel ilke leri tespit etmek, bilimin kapsam ve yöntemini incelemektir.

Görülüyor ki pozitivizm, düşünce tarihini üç anı ereden geçen evrimsel bir süreç olarak tanımlıyor. Üçüncü erede insanlık en yüksek bilgi-bilgi düzeyine ulaşıyor. Bilimlerin ilde- menyle toplumların ilerlemesi arasında bir kosit- lak kuruyor.

GAZİANTEP
TİCARET ODASI

gazianteptto | www.gto.org.tr

(5)

Böylece proleterya kendi çıkarının nerede olduğunu göremez, düzeni değiştirme sansinin olmadığını düşünür → YANLIŞ BİLİNÇ ortaya çıkar. Olayları dekurimci düşünceden uzak din ve insan gerçevesinden görür.

Ünlü sözü = (Din, halkın afyonudur)

PROLETARYA = Emek gücünü satmak zorunda olanlar

BURJUVA = Emek gücünü satın alan, mülk ve üretim teknolojilerine sahip kişiler.

Marks ve Engels, Batı toplumlarının gelişmesini 5 zincirleme aşamada tanımlar.

- 1 - İlkel Komünizm = Avcı ve toplayıcı dönemde paylaşımın mülkiyete ve ilkel demokrasiye dayanan kooperatifler, aşiretler, kabileler.
- 2 - Kölelik = Toplumun kabilelerden, şehir devletiye geçtiği ~~ilk~~ köleliğin, özel mülkiyetin ve aristokrasinin olduğu toplumun yaygın olduğu dönem.
- 3 - Feodalizm = Krallık da dahil olduğu aristokrasinin yönetici sınıf haline geldiği, dinin önemli bir yer tuttuğu üçüncü dönem.
- 4 - Kapitalizm = Burjuva sınıfının yönetici, proleteryanın da ezilen sınıf olduğu parlamenten demokrasinin yaygın olduğu politik sistem.
- 5 - Komünizm = İşçilerin devrim yaparak kapitalistleri kovduğu devletsiz, sınıfsız, mülkiyetsiz bir toplumun

(4)

MARKS=(1818-1883)

ESERLERİ = Felsefenin Sefaleti, Alman ideolojisi, Komünist Manifestosu, Das Kapital

TARİHSEL MATERİYALİZMİ:

İDEOLOJİK ÜST YAPI = Toplumun yapısı, sınıflara bölünmesi, siyasi gücün dağılımı ve formları, dini, ahlakı, felsefi, bilimsel görüşler dururur.

EKONOMİK ALT YAPI = Bütün bu üst yapı unsurları ekonomik alt yapı tarafından belirlenir.

— El değirmeninin üretim aracı olduğu yerde KEONALİTE ; buhar makinesinin olduğu yerde KAPİTALİZM vardır. TARİH, sınıflar arasındaki ekonomik savaşların tarihidir.

Toplum = SÖMÜREN SINIF, SÖMÜRÜLEN SINIF olarak ikiye bölünmüştür.

TEZ = Tarih öncesindeki ilk komünizm

ANTİTEZ = Üretim araçlarının özel mülkiyete geçerek sınıf çatışmalarının derinleştiği dönem.

SENTEZ = Sosyalizm

Kapitalist sistemde insanın kendi doğasına YABANCI LAŞMA sılla hem kendi emeğine, hem üretim sürecine, hem de sosyal ilişkilerine karşı yabancılaşır. Bu süreç META FETİŞİZM'e dönüşür. Üretim araçlarına sahip sınıf aynı zamanda kendi dünya görüşünü alt sınıflara empoze eder